



## ОСНОВНИ ИЗИСКВАНИЯ КЪМ СТУДЕНТСКИ ПИСМЕНИ РАЗРАБОТКИ ЗА ОКС „БАКАЛАВЪР“ И ОКС „МАГИСТЪР“ НА ПЕДАГОГИЧЕСКИЯ ФАКУЛТЕТ ПРИ ПУ „ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ“

В представените по-надолу „Основни изисквания към студентските писмени разработки за ОКС „Бакалавър“ и ОКС „Магистър“ на Педагогическия факултет при ПУ „Паисий Хилендарски“ е предложен един възможен вариант за разработване на самостоятелна работа на студентите/курсова работа/реферат/бакалавърска или магистърска теза. Моделът не претендира за универсалност, но е основа, която може да се трансформира в зависимост от съдържанието и учебната програма по съответната учебна дисциплина.

Писмената работа се подготвя **индивидуално или екипно**.

Работи се с текстообработваща програма Word. Файловете са в doc или docx формат. **Названието** на съответния файл е изписано на латиница и **трябва да съдържа: факултетния номер, името на автора и ключова дума/думи от темата** –примери:  
2006551001-TVasileva-Bednost  
2206551001-MHayrula-Igra.

### I. Оформление<sup>1</sup>:

- Препоръчителен обем: В зависимост от вида студентски академичен текст, този обем варира. Например: за реферат<sup>2</sup> 8000-10000 знака; за доклад<sup>3</sup> - до около 18000 знака; за курсова работа<sup>4</sup> до около 27000 знака. Долната граница за обема на реферата е 5000 знака, за доклад - 9000 знака; за курсова работа – 13500.
- Шрифт: Times New Roman, Regular, 12 pt.
- Междуредие: Single.
- Двустранно подравняване.
- Разстояние между абзаците – 6 pt.

<sup>1</sup> Като ориентир за оформлението на академичен текст може да се използва настоящият файл.

<sup>2</sup> Рефератът е стегнато представяне на съдържанието на научни текстове (монографии, студии, статии, отделни глави или раздели от книги).

<sup>3</sup> Докладът е задълбочено, критично представяне, анализ и оценка на даден проблем, като може да включва и даване на вариантни решения и/или препоръки за действие.

<sup>4</sup> Курсовата работа е академичен текст с изследователска и аналитична цел, с по-подробни и самостоятелни анализи, оценки, изводи и евентуално – препоръки.

- Нов абзац: без отстъп на първия ред.
- Всички страници следва да бъдат **номерирани**. Номерът на страницата се поставя долу, вдясно, в полето Footer. На заглавната/титулната страница не се поставя номер.

## Титулна страница

Титулната страница се намира в началото на документа. Съдържа следните атрибутивни елементи, изписани с главни букви, центрирано, всяко на отделен ред:

- Лого на ПУ (вляво) и лого на ПФ (вдясно),
- Университет,
- Факултет,
- Катедра,
- Име на работата (Курсова работа, Реферат или др.),
- Тема на работата.
- Учебна дисциплина

Посочват се още на отделни редове, вляво:

- Трите имена на студента,
- Факултетен номер на студента,
- Степен (бакалавър/магистър), Специалност,
- Поредна година (курс) на обучение, Форма на обучение (редовна/задочна).

Посочва се името на преподавателя вдясно, срещу името на студента.

Най-долу, центрирано се изписват едно под друго: Пловдив, Година.

## Съдържание

- Заглавието на секцията **СЪДЪРЖАНИЕ** се изписва удебелено, центрирано, на нов ред. Съдържанието започва на нова страница. Включва (всяко на нов ред): Увод, Изложение, Заключение, Използвана литература.
- Изложение. Всички части (глави, раздели) и техните подраздели (препоръчителна дробност до две деления – в точки и подточки от 1. до 1.1.) се номерират в зависимост от обема на курсовата работа и спецификата на съдържанието ѝ. Задължително се посочва страницата, от която започва частта или подразделът.
- Заглавията на отделните точки в доклада да са номерирани, удебелени и центрирани; може да бъдат изписани и с главни букви.
- След съдържанието – при необходимост – може да се помести страница със списък (или таблица) на използваните съкращения в работата.

**Препоръчва се използването на автоматична функция в Word** за създаване на секция Съдържание, която се намира в подменю Препратки (References).

## Увод

Заглавието на секцията **УВОД** се изписва удебелено, центрирано, на нов ред. Уводът е с обем около 1 стр. Може да съдържа:

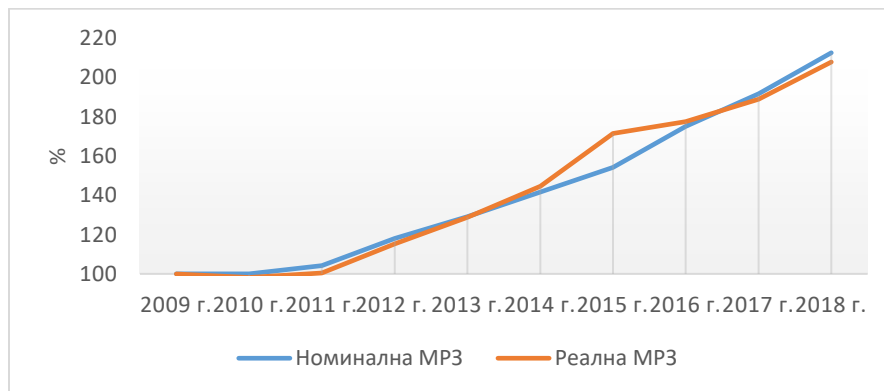
- Темата на изложението (на какво е посветена курсовата работа).
- Актуалност и значимост на проблема (в теоретичен и/или практически аспект).
- Мотиви за избора на темата.
- Цел на разработката.
- Задачи на разработката – препоръчително е да са 3-5. Възможно е последната задача да е свързана с казус от практиката.
- Теза /хипотеза/ на разработката – приложимо за курсова работи, доклад, изследване. Тъй като рефератът е обобщено представяне на научен текст, допустимо е да няма теза/хипотеза, но задължително има цел.
- Възможно е да се формулират очаквани резултати от разработката.
- Използвани методи – приложимо за курсова работа, доклад, изследване. В увода се маркират, в изложението се представят.
- В увода е възможно изучаваният проблем да бъде представен накратко, въз основа на водещите школи, теории, автори, публикации, представени в изложението – чрез първоизточници и библиографски извори, бази от данни, професионални речници и енциклопедии, резултати от справки и разработки, непосредствено свързани с темата или други допълващи разработки.

## Изложение (Основен текст на разработката)

- Текстът в основната част на разработката следва да бъде съобразен с целите и задачите, поставени в увода.
- **Структура.** Работата може да бъде структурирана в няколко самостоятелни, номерирани части (глави, раздели, точки), които имат собствени заглавия и чието оформление трябва да бъде еднотипно (вид шрифт, размер на шрифта, подравняване, разстояние между абзаците и пр.). **Добра практика** е основните дялове (точки) в разработката да съответстват на поставените в увода задачи. С други думи, задачите (следва да) определят в най-голяма степен структурата на разработката. Съобразно темата, целта и задачите на разработката, които студентът си е поставил в увода, структурата на изследователската част („изложението“) би следвало да се адаптира и прецизира. В това отношение авторът има пълна свобода на избор. Следват общи препоръки и добри практики:
  - **Теория.** Първа, „теоретична“ точка от разработката **може** да съдържа дефиниции и пояснения на основни термини и понятия, използвани в доклада. За целта могат да се ползват дефиниции в нормативни документи или в научни публикации, както и такива, дадени по време на лекциите.

- **Анализ и оценка.** Друга точка може да бъде „Анализ и оценка на ...“ – в нея се посочват и анализират основни тенденции, резултати, проблеми и следствия на тези проблеми. Анализът се извършва въз основа на нормативни актове, статистическа информация или документи от институции, както и от научни публикации. Анализът може да визира и оценява също силни и слаби страни на нормативна уредба, свързана с избраната тема. Високо ще се оценяват лични, авторови анализи, изведени тенденции, проблеми, дадени оценки. Примери за въвеждащи фрази:
  - „Анализът на статистическите данни относно ... (вж. Таблица 1/Графика 1) показва следните тенденции ....“;
  - „Въз основа на извършения анализ може да се посочат следните проблеми...“;
  - „Анализът на нормативната уредба, регламентираща ... има, по мнението на автора, следните силни и слаби страни: ...“.
- **Предложения / Решения на проблема.** Друга точка (в зависимост от избраната тема) може да бъде „Предложения за промени“. Високо ще се оценяват **лични, авторови предложения/препоръки за решаване на изведени проблеми**. Примери за въвеждащи фрази:
  - „За решаването на посочения по-горе проблем, свързан с ... , може да се направи следното: .....“.
  - „Положителният резултат от предлаганото решение се изразява в ...“.
- **Номериране на таблици и илюстрации.** Препоръчително е във връзка с анализа да се изготвят таблици, диаграми, схеми, фигури, графики, илюстрации и др. Те се номерират от 1 до изчерпване на обектите от даден вид, подлежащи на номериране. С други думи, всички таблици се номерират от 1 до изчерпване на броя им; всички фигури – също от 1 до изчерпване на броя им. Ако обектът не е създаден от автора, под него се посочва източникът на данни, въз основа на които е съставен (например: Източник: по данни на Националния статистически институт). Примери:

**Графика 1. Динамика на минималната работна заплата в номинално и реално изражение, 2009-2018 г. (2009=100)**



Източник: по данни на НСИ.

**Таблица 2. Равнище и ръст на доходите, разходите на домакинствата и средната работна заплата за периода 2010-2017 г. по райони**

	Общ доход на лице от домакинството		
	2010 г. лв.	2017 г. лв.	Ръст %
<b>България</b>	<b>3812</b>	<b>5861</b>	<b>53,8</b>
Северозападен	3673	5104	39,0
Северен централен	3488	6029	72,8
Североизточен	3458	5394	56,0
Югоизточен	3833	5147	34,3
Южен централен	3628	5314	46,5
Югозападен	4322	7060	63,4

Източник: Собствени изчисления и по данни на НСИ.

- **Вътретекстово цитиране.** В текста задължително се посочват използваните и цитирани автори и техните произведения, вкл. интернет адреси. „Уикипедия“ не е научен източник. Цитирането е в АРА стил – най-често използваният в световната практика стил за писане и цитиране в икономиката, администрацията, управлението, психологията.

Наименованието на цитирания източник се дава в списъка с **използвана литература**, оформен в края на писмената разработка. Повече информация относно изискванията за цитиране в АРА стил можете да намерите на сайта: <https://apastyle.apa.org/>.

**Съкращения.** Ако се използват съкращения (абривиатури), при първото въвеждане се изписва пълното му значение и в скоби се дава съкращението: напр. „по данни на Агенцията за социално подпомагане (АСП)...“. При следващо използване вече се изписва само даденото съкращение (абривиатурата) – АСП, в дадения пример. Препоръчително е (особено за курсови и дипломни работи) да се оформи специална **таблица със съкращения**. Тя се помества преди увода.

## **Заклучение**

- Заглавието на секцията **ЗАКЛЮЧЕНИЕ** се изписва удебелено, центрирано, на нов ред. Съдържа обобщение на основните изводи и препоръки, както и оценки/мнения на автора по разгледаната тема. Заклучението – аналогично на увода – е с обем около 1 стр. Оформя се като самостоятелна част в края на разработката. Може да съдържа:
  - Синтезирано изложение на постигнатите резултати,
  - Обобщения и изводи,
  - Оценка, изводи и/или препоръки за практиката.
- Изводите и препоръките се дефинират конкретно и могат да се изброят в логическа последователност или според значимостта им. Те могат да се оформят като номерирани или отбелязани с булети абзаци.

- Всяка точка е специфична и ясна. Текстовете НЕ повтарят дословно изречения от изложението, а ги **обобщават**.
- Пример за въвеждаща фраза в Заключение: „Въз основа на направеното изследване могат да се обобщят следните изводи и препоръки: ...“.

## Използвана литература

- **Библиографско цитиране.** В края на разработката се оформя Списък на използвана литература, вкл. публикации в интернет, нормативни актове (ако има такива). Подредбата на заглавията е по азбучен ред и в следната последователност: заглавия на кирилица; заглавия на латиница; интернет адреси. Нормативните актове се подреждат на първо място в съответния списък (на кирилица или на латиница – за актове на Европейския съюз). **Всички използвани източници трябва да бъдат споменати в текста.**

### ○ Приложения

- Ако към дадена курсова работа освен основния текст има и необходимост от добавяне на приложения, те трябва да имат връзка с някаква част от основното съдържание. При това положение в основния текст се поставя препратка към даденото приложение.
- Приложенията са извън обема на разработката. Последната трябва да е така организирана, че да остава логически свързана и разбираема за читателя. Така например при провеждане на анкета, то тя се помества в приложение. В основното тяло на разработката анкетата само се описва и се реферира към пълното ѝ съдържание в приложението.

## II. Основни изисквания към качеството на съдържанието

- Представянето, анализирането и оценяването от студента на **научна литература и статистическа информация, нормативни документи и възгледи на автори на публикации** във връзка с темата ще бъде оценявано високо. Същото се отнася и до формулирането на **собствени оценки и изводи** във връзка с изложението по избраната тема.
- По преценка на автора, изложението може да се обогати с допълнителна проблематика, която обаче следва да е тясно и непосредствено свързана с темата и целта на разработката.
- Евантуалните случаи на **ПЛАГИАТСТВО, изразяващо се например в:**
  - явно сходство/еднаквост на текстове (с изключение на такива от нормативни актове) в разработки по същата тема на студенти от групата,
  - и/или в просто директно копиране и възпроизвеждане на текстове, намерени в интернет,

- както и в нецитиране/непосочване на автори и публикации, чиито текстове са ползвани в доклада,  
**са абсолютно НЕДОПУСТИМИ и ще бъдат основание за ОТХВЪРЛЯНЕ на разработката и слаба оценка.**
- Наличието на плагиатство ще се установява от преподавателя и с помощта на платформата АТНТИПЛАГИАТ.
- Простото възпроизвеждане на текстове от презентации на преподаватели или книги (макар и цитирани в текста) ще се оценява като крайно незадоволително качество на разработката.
- Високо се оценяват **СОБСТВЕНИТЕ** анализи, оценки, мнения, съждения, изводи и предложения/препоръки.

### **III. Препоръчителна структура на разработката:**

Титулна страница  
СЪДЪРЖАНИЕ  
Списък на таблиците  
Списък на графиките  
Таблица на използваните съкращения  
УВОД  
1. Заглавие 1  
2. Заглавие 2  
3. Заглавие 3  
ЗАКЛЮЧЕНИЕ  
ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА  
ПРИЛОЖЕНИЯ

*Настоящият документ е приет на Факултетен съвет на Педагогическия факултет на ПУ „Паисий Хилендарски“ с протокол № ФД–04–08 от 20.02.2024 г.*